

Lasten kuva-, tieto- ja runokirjoja eri aiheista

MIKKELI

Mikkelin
seutukirjasto

LUMME
-KIRJASTOT

Kuvakirjoja eri aiheista

1. Lorut ja runot kielen kehittymisen tueksi (varhainen vuorovaikutus)

Heinimo, Nelli: Kaivurin raivari (2020) runot, tunteet

Helakisa, Kaarina: Pikku posetiivi (2019) äänteet, sanavaraston kartuttaminen

Kanto, Anneli: Älytön äyriäinen (2014) aakkosrunot

Karvonen, Inkeri: Hupsuja hassuja hipsukkatassuja (2016) erityisesti vauvoille ja taaperoille

Kelly, Mij: Kiltti päivä (2013) ystävyys, riimitelty

Korolainen, Tuula (toim.): Haamuhetki kullan kallis (2010) aakkosrunot

Kunnas, Kirsi: Tiitiäisen runokirja (2018)

Kuusela, Anne-Maria: Pieni kirja tunteista (2019)

Lloyd-Jones, Sally: Kaikki pienet potalle! (2019) runokuvakirja

Mallius, Mira: Pikku tirriäinen (2021) nukkumaan meno

Nuotio, Eppu: Silkkipaperitaivas. Rakastamisrunoja vauvoille (2005); Papupiilokas. Ötökkäriimejä (2012)

Perkiö, Pia: Kiitos! sano Leijona. Loruja lasten arkeen (2014); Tule mukaan, sano Leijona (2019) arki, tunnetaidot

Pulli, Elina: Loruloikkaa. Liikkumaan innostavia loruja (2004); Temppuja taaperoille. Liikuntaleikkejä 1-3-vuotiaille (2007); Loruttele sylitellen (2011); Sylisampo (2018)

Riimikissa kikattaa. Runohetkiä pienille (2013) sanataideopettajien valikoima, myös nuotteja

Rikama, Essi: Suomen luonto tutuksi lorutellen. 130 kuvitusta ja lorua maan, veden ja ilman asukkaista (2019)

Ruohonen, Laura: Otus opus. Runoa ja totta pienistä eläimistä (2020)

Ruokonen, Nina: Pöö pöö pöllö (2015) ei ehkä kasvissyöjille

Sironen-Hänninen, Sirpa: Hellästi hellien (2020)

Suvilehto, Pirjo: Lapsosen lähellä (2010)

Tuovinen, Sanna: Satuhieronta. Läsä olevan kosketuksen ja sadun taikaa (2014)

Venho, Johanna: Linnunmaitoa kainalokanoille (2015)

Vuori, Elina: 123 (2017) numeroita, muotoja

Willis, Jeanne: Kuka kykkii pytyllä? (2017) runokuvakirja

Aikuisille:

http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/lapsen_ja_vanhemman_varhainen_vu/

2. Sairastaminen ja lääkärissä käynti

- Campanella, Marco: Hermannin Hiiri hammaslääkärissä (2009)
- Daynes, Katie: Tutki! Pöpöjä (2017) luukkukirja
- Donaldson, Julia: Leo ja lentävät lääkärit (2016)
- Garhamn Annakarin: Ruu hammaslääkärissä (2020)
- Harjanne, Maikki: Mintun lääkärikirja (2014, 4. painos)
- Havukainen, Aino: Veera lääkäriä (2012, 5.p.)
- Hulkko, Johanna: Ihana Maija (2018) päiväkodin aloitus, neuvolakäynti
- Karsikas, Ilja: Amos ja sumupuu (2017) vanhemman masennus lapsen näkökulmasta
- Kiiveri, Stiina: Pienen kulkijan sairauskirja (2016) monipuolisesti eri sairauksista
- Kokkonen, Kiti: Hevisaurus ja sapelihammaslääkäri (2012)
- Koskimies, Pirkko: Pupu Tupuna neuvolassa (2012, uud.p.)
- Kosonen-Karvo, Johanna: Kutittaa, sano! Siiri! (2007) atooppinen ihottuma
- Kunnas, Mikko: Albi käy hammaslääkärissä (2017)
- May, Emi-Lou: Dinotohtori (2021)
- Mueller, Dagmar: Kutinajahti (2009) atooppinen ihottuma
- Mörö, Mari: Surunappi (2009) parantumaton sairaus
- Pere, Tuula: Tervetuloa kotiin, Helmi (2019); Helmin elämää (2019) vammaisuus, sisarukset
- Rentta, Sharon: Päivä eläintohtorina (2011)
- Reuterstrand, Siri: Emppu käy lääkärissä (2007); Emppu hammaslääkärissä (2008)
- Robbins, Rose: Minä ja minun siskoni (2019); Puhuminen ei ole minun juttuni (2020) autismi
- Rudolph, Annet: Aut, tohtori Tilkka! (2016)
- Scarry, Richard: Jussi jänönen lääkäriä (2020 uusi painos)
- Schneider, Sylvia: Veeti ja kiusankappaleet (2008) leukemiasta parantuminen
- Smallman, Steve: Tohtori Ankka (2013)
- Stead, Philip C.: Aarre Hyvärinen sairastuu (2014)
- Stenberg, Birgitta: Perttu sairaalassa (2011)
- Tiilikka, Elina: Kun mummi katosi (2016) muistisairaus
- Tomi, Ilona: Suden lahja (2016) satukirja sairastuneen lapsen koko perheelle
- Veittikoski, Niina: Hertta harjaa hampaat (2010) ohjeita hampaidenhoitoon
- Welsh, Clare Helen: Päivä rannalla (2019) muistisairaus
- Weston, Carrie: Boris sairastuu (2020)
- Wilson, Karma: Kalle-karhu sairastuu (2016)
- Wolde, Gunilla: Sanna lääkäriä (5.p. 2009) onnettomuudet, haavan ompelu

Aikuisille:

Erämaja, Anja: Hilu, Hippu ja Äiti Valtava (2008) äidin väsymys

Strömman, Kasper: Sohva-peruna/Soffpotatisen (2005) isän väsymys

3. Perhesuhteet, sisarukset, isovanhemmat

- Anholt, Laurence: Pikku tipun kaksi pesää (2014) perheen perustaminen, perheen hajoaminen, runokuvakirja
- Arvola, Pirjo: Osmo-nalle ja isän erehdys (2011) isä vankilassa
- Baumbach, Martina: Mummin muisti oikkuilee (2015) heikko kuvitus, hyvä tarina
- Bedford, David: Sinusta tulee isosisko (2015); Sinusta tulee isovelji (2015)
- Burningham, John: Milloin vauva tulee? (2014)
- Chapman, Jane: Iso niin kuin sinä! (2018); Sydän täynnä rakkautta (2020)
- Daynes, Katie: Mistä vauvat tulevat? (2019) luukkukirja, kuvatietokirja
- Endres, Birgitte: Niilon uusi perhe (2008) uusperhe, kirjan lopussa vanhemmille tietoa
- Fearnley, Jan: Keskellä on hyvä olla (2008) keskimmäiset, suurperheet
- Fiske, Anna: Kuinka vauvoja tehdään? (2020) kuvatietokirja, eri tapoja saada lapsia
- Frensborg, Maria: Minä ja uusi vauva (2020)
- Garhamn, Anna-Karin: Ruu ja vauva (2019) sisaruus
- Gliori, Debi: Pikkupöllö ja uusi muna (2020) uusi vauva, tunteet
- Gray, Kes: Rakkausliima (2010) riimitelty tarina pojasta eron keskellä
- Harainen, Pirkko: Emma ja erilainen perhe (2008) erilaiset perheet, lopussa kysymyksiä
- Heikkinen, Riitta-Liisa: Mummin muisti karkuteillä (2010) dementia-aihe
- Hirvonen, Lauri: Inka ja unikerttu (2020) yökyläily, koti-ikävä
- Hoffman, Mary: Meidän ja muiden perheet (2010)
- Horse, Harry: Pikkukani ja uudet vauvat (2012) monikkoperheen arki
- Huikko, Eeva: Vauva tulee valtakuntaan (2006) liitteenä opas vanhemmille
- Isoaro, Anna Elina: Sinä yönä tuli talvi (2021) vauvan kuolema, isoveljen suru
- Jarman, Julia: Vanha kunnon leijonavaari (2015) ikääntyminen, realismi
- Kanto, Anneli: Kastehelmi Virtanen ja oma tahto (2012) sisaruus ja uhmaikä
- Kanto, Anneli: Jakke ja Simo (2009) päiväkotikäisten elämää: kiusaaminen, avioero; hyvä keskustelun avaaja
- Katajavuori, Riina: Meidän pihan perhesoppa (2015) lapsettomuus, adoptio, keinohedelmöitys, kaksi äitiä
- Katajavuori, Riina: Kaksi kotia (2020) avioero, erolapset, sisarukset asuvat eri kodeissa
- Kontio, Tomi: Lehmä jonka kyljessä oli luukku (2007) vanhempien ongelmat ja lasten tapa käsitellä niitä taustalla, myös aikuisille hyvä.
- Lampela, Hannele: Prinsessa Pikkiriikin kesä (2020) loma mummolassa
- Liikala, Elise: Melkoinen myräkki (2019) sijaisvanhemmat
- Lindenbaum, Pija: Pikku-Litti ja lempparieno (2007) homoseksuaalisuus, mustasukkaisuus
- Louhi, Kristiina: Tompan uusi koti (2012, 2. p.) ym. Tomppa- ja Aino-kirjat
- Luciani, Brigitte: Herra Mäyränen ja Rouva Repolainen (2007) uusperheet
- Malmberg, Maarit: Aapeli ja sotaveteraani Reino (2010) sukupolvien välinen ystävyys
- Malmberg, Maarit: Aapeli ja evakkomatka (2011) historiaa
- Marttinen, Tittamari: Ikioma perheeni (2014) sateenkaariperheet ry yhteistyössä, paljon tekstiä

McBratney, Sam: Arvaa kuinka paljon sinua rakastan (2017)
Moroni, Lisa: Varo krokotiilia! (2014) isä ja tytär –tarina
Nilsson, Ulf: Mummun kaikki rahat (2008) dementia-aihe
Parr, Todd: Perhekirja (2006) suvaitsevaisuusteema; Ei haittaa, jos on erilainen (2005) purkaa erilaisuuden kliseitä, selkeä tyyli (homoseksuaalisuudesta)
Pelliccioni, Sanna: Onni-pojasta tulee isovelji (2009)
Pere, Tuula: Tervetuloa kotiin, Helmi (2019); Helmin elämää (2019) vammaisuus, sisarukset
Pressler, Mirjam: Kyllä me osaamme! Itsetuntoa vahvistavia tarinoita (2009) sisaruussuhde
Reittu, Ninka: Sinä olet superrakas (2017) mitä rakkaus on?
Rieckhoff, Sibylle: Ellasta tulee isosisko (2009)
Rosavaara, Katriina: Villiina ja isosiskopakkaus (2017) kaksi äitiä, uusi vauva
Rudebjer, Lars: Miira ja karhu (2015) isovanhemmat, elämänkaari
Ruohonen, Hannamari: Kadonnut äitini (2017) ero
Shields, Gillian: Kaunis pikkuveli (2006) erilainen pikkuveli
Tapola, Katri: Siinä sinä olet (2020) muutto isän luo, käännös myös arabiaksi nimellä Aya Chalabee
Vanhatalo, Pauliina: Nipistäjä- Kerttu (2019) huomioon ottaminen
Walsh, Melanie: Minulla on kaksi kotia (2013) hyvä kirja myös ihan pienille, kurkistusluukut
Willis, Jeanne: Veera-vuohen vekara (2010) adoptio

Aikuisille:

Sateenkaariperheet.fi –sivuston kirjavinkit:

<http://www.sateenkaariperheet.fi/index.php?item=171>

Monimuotoiset perheet –sivuston kirjavinkit:

<http://www.monimuotoisetperheet.fi/ammattilaiset-ja-opiskelijat/lastenkirjoja/>

4. Päiväkotielämää

Aubert, Dany: Päiväkoti alkaa, Pikku Karhu (2020)

Clavelet, Magali: Päiväkodissa. Kuvasanakirja (2016)

Cousins, Lucy: Maisa menee päiväkotiin (2009)

Forssén Ehrlin, Carl-Johan: Rohkean Rikun hulinaviikko (2019) muutto, jännitys, uusi eskari

Harainen, Pirkko: Hyvin menee, Emma (2021) jännittäminen, eskarin aloitus, erilaisuus, adoptio

Heljakka, Jemina: Pikkupandat päiväkodissa. Satukirja. (2018)

Higgins, Ryan T.: Kavereita ei saa syödä (2020) eskarin aloitus, pureminen, ystävyystyminen

Hirvonen, Elina: Näkymätön (2016) kiusaaminen päiväkodissa; Prinsessa Rämöpää ja vessasanat (2019) eskarin aloitus, jännitys, rumat sanat

Hirvonen, Hannu: Sadan asteen eskarikuume (2012) ensimmäinen päivä eskarissa jännittää

Hulkko, Johanna: Ihana Maija (2018) päiväkodin aloitus, neuvolakäynti; Hurja Maija (2019) päiväkodissa vietetään roolipäivää; Pieni Maija (2020)

Kirkkopelto, Katri: Oona ja Eetu: päivä hoidossa (2010) myös tunteista; Piki ja pöljä päivä (2020) tunteet, ryhmään kuulumisen haasteet

Kruusval, Catarina: Iida ja pehmot päiväkodissa (2008)

Kuutti, Maria & Söderlund, Saara: Onni ja Aada päiväkodissa (2019) päiväkodin aloittaminen, tunteet, kavereiden löytäminen

Melling, David: Huuko menee päiväkotiin (2015)

Mæhle, Lars: Mysteerejä päiväkoti Harakanpesässä -sarja (2018)

Nilsson Thore, Maria: Kolmikko -sarja (2018-)

Pelliccioni, Sanna: Onni-poika menee päiväkotiin (2010); Onni-poika menee eskariin (2016)

Rübel, Doris: Lauri päiväkodissa (2015) paksulehtinen

Salmi, Veera: Päiväkoti Heippakamu -sarja (2016-) päiväkodin värikästä arkea

Sarvanne, Mia: Minka ja Mykkä-Mörkö päiväkodissa. Tarina ja tietoa tilannekohtaisesta puhumisen vaikeudesta eli valikoivasta puhumattomuudesta (2020) kirjan lopussa tietoa ja vinkkejä aikuisille

Stephens, Helen: Sanni päiväkodissa (2014)

Sundström, Josefina: Tam-Tam menee päiväkotiin (2020)

Weninger, Brigitte: Pallo kuuluu kaikille (2007) asioiden jakaminen

Vettenterä, Minttu: Miten mörkö kesytetään? (2012) mörköjä voi olla myös päiväkodissa

Aikuisille: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tukivinkit/lapsi_aloittaa_paivahoidon/

5. Suru ja kuolema

Airik Enna: Haavemaa (2012) tytön kuolema sairauteen, art nouveau –tyylinen kuvitus, hyvä lukea selittäen
Alaniva, Kirsi: Luutarhan tarinoita (2020) kuolemaan liittyvät myytit eri kulttuureissa
Bourguignon, Laurence: Vanha elefantti (2005) saattohoitoa lapsen kielellä
Daynes, Katie: Miksi eliöt kuolevat? (2021) luukkutietokirja
Hytönen, Ville: Isovaarin alppiruusu (2015) uskonnoton, ei aivan pienimmille
Härmälä, Anna: Suruposki (2016) isoäitinsä menettänyt hamsteri, surutyö
Isoaro, Anna Elina: Sinä yönä tuli talvi (2021) vauvan kuolema, isoveljen suru
Jalonen, Riitta: Tyttö ja naakkapuu (2004) isän kuolema, kouluikäinen tyttö, toipuminen
Karlström, Sanna: Siilin laulu (2016) pienen pojan kohtaama menetys ja elämän jatkuminen
Kiema, Pirja: Kun pupusisko kuoli (2020) kuvalorukirja
Koskinen, Juha-Pekka: Hallava hevonen (2013) isoisän kuolema
Kostet, Jenna: Milli, Mölli ja surunmaalaja (2020) suru, tunteet, kuolema
Kuisma, Titta: Puuvanhus ja pikkukoivu (2010) luonnon kiertokulku
Lalli, Maarit: Hymykuopat (2021) suru, isovanhemman kuolema, lapsen näkökulmaa
Lassila, Maria: Eeva ja Harmaakaapu (2020) enon kuolema, suru, lapsen näkökulmaa
Leppänen, Anne: Surupilven salaisuus. Miten kertoa lapselle itsemurhasta. (2019) siskon menetys, surutyö
Lintunen, Martti: Älä yritä unohtaa (2010) läheisen itsemurha, tietokuvakirja
Mörö, Mari: Surunappi (2009) isoveljen kuolema syöpään, yhteistyössä Sylva ry
Parvela, Timo: Maukka, Väykkä ja karhu Murhinen (2012) pienen olennon lyhyt elämäntarina
Parvela, Timo: Tuleeko vaari vielä takaisin? (2009) isoisän kuolema, päiväkotikäisten suru
Pelliccioni, Sanna: Muistan sinua rakkaudella (2020) mummon kuolema, suru
Pere, Tuula: Helmi, perhosemme (2019) suru, vammaisuus, luopuminen, pikkusiskon kuolema
Saler, Karin: He, jotka jäävät jäljelle (2019) äidin kuolema, suru
Teckentrup, Britta: Muistojen puu (2013) uskonnoton, aiheena kuolema, muistot, lohdutus
Velthuijs, Max sammakko ja linnunlaulu (2017, 2. uud. p.) kuoleman merkitys, elämän jatkuminen

Aikuisille: <http://www.surut.fi/kirjallisuutta.html>

6. Potta, tutti, unilelut ja muut

Corderoy, Tracey: Pikkukarhun uusi potta (2011)

Daynes, Katie: Tutki! Pottaa (2020) luukkukirja

Forssén Ehrlin, Carl-Johan: Kani joka tahtoi nukahtaa (2015) NLP-valmentaja-kirjailija; Norsu joka tahtoi nukahtaa. Nukutusstu kaikille iltakukkuille (2016) sisältää lukuohjeet ja psykologisia rentoutuskeinoja;

Traktori joka tahtoi nukahtaa. Nukutusstu kaikille iltakukkuille (2020) kts. ylempi

Forsyth, Mabel: Pottasupersankari: isojen poikien housut jalkaan! (2014)

Gliori, Debi: Pikkupöllö ei saa unta (2020)

Haiko, Nina: Mörön unisukat (2007) pimeän pelko, nukahtamisvaikeudet

Haughton, Chris: Unen aika (2016)

Kaarla, Riina: Muumipeikko nukahtaa (2020) luukkukirja

Kirkkopelto, Katri: Oona ja Eetu: ei hätää! (2013) vahinkoja sattuu

Korolainen, Tuula: Kissa-Killin villi lelupäivä (2016) päiväkotielämää

Kubicek Boye, Helena: Unisatuja. Satuja jotka auttavat lasta nukahtamaan (2020) sisältää lukuohjeet

Kuutti, Maria: Onni ja Aada yökylässä (2020)

Lestelä, Johanna: Tuikku ja pimeän mörkö (2020) pimeän pelko

Lindman, Mervi: Peppe potalla (2020)

Lloyd-Jones, Sally: Kaikki pienet potalle! (2019) runokuvakirja

Mallius, Mira: Pikku tirriäinen (2021) nukkumaan meno, runokuvakirja

Nilsson Thore, Maria: Kolmikko luopuu tutista (2018)

Patricelli, Leslie: Potalla (2012) paksulehtinen

Scheffler, Alex: Lätäkkö lattialla (2011)

Syväjärvi, Annastiina: Kissanpissa (2011)

Teräs, Mila: Elli ja tuttisuu (2012) tutista luopuminen

Vestergaard, Hope: Vessavintiöt: muistele tätä kun sinulla on hätä! (2012) riimitelty

Willis, Jeanne: Kuka kykkii pytyllä? (2017) runokuvakirja

Aikuisille:

Keski-Rahkonen, Anna: Unihiekkää etsimässä. Ratkaisuja vauvan ja taaperon unipulmiin (2011)

7. Hiljentymiseen ja rauhoittumiseen, ”hiljaisuuden lastenkirjat”

Ballard, Bronwen: Mieli on kuin taivas (2019) mindfulness-kirja lapsille, sisältää tietoa aikuisille

Cad, Cat: Kai menee nukkumaan (2021) unisatu kolmella eri kielellä (suomi, englanti ja ruotsi)

Hirvonen, Lauri: Inka ja saunaflamingo (2016) toiminnan taustalla rauha ja kiireettömyys

Itkonen, Jukka: Keinuhevoson kengittäjä. Runoja vauvakotiin (2013)

Jalonen, Riitta: Aatos ja Sofia –sarjan kirjat (2010-14)

Jeffers, Oliver: Pingviini –kirjat (2010-11)

Kuusela, Anne-Maria: Pomppu Bansku ylikierroksilla (2018) rauhoittuminen

Lundström, Hanna: Onnen kuplia. Runoja aloittelijoille (2016) rauhalliset akvarellit

Mallius, Mira: Pikku tirriäinen (2021) nukkumaan meno, runokuvakirja

McDonald, Avril: Jukka Hukka ja lohikäärmevauva. Rauhoittumisen harjoittaminen (2018) lorumuotoinen

Nousiainen, Inka: Yökirja (2015)

Parker, Danny: Onnenpäivä (2016)

Pöyhönen, Julia: Fanni ja levoton liikeri. Rauhoittumisen taitojen harjoittaminen (2020)

Stark, Ulf: Oma pieni pikkuruinen (2014)

Surojegin, Nora: Pikkupöllö (2013)

Teräs, Mila: Olga Orava ja metsän salaisuus (2014) rauhallinen tarina ja värikäs kuvitus; Hämärinkäinen (2015)

Tiitinen, Esko-Pekka: Dada-kissa ja Populuksen popcornit (2015)

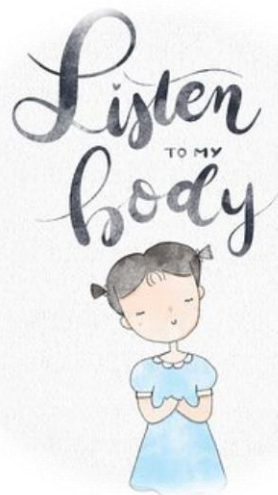
Underwood, Deborah: Ihan hiljaa (2011)

Aikuisille:

Andersen, Heidi: Tietoisen läsnäolon opas vanhemmille (2. uudistettu painos 2020)

Andersen, Heidi: Mindfulness vanhemmille (2. painos 2014)

”Hidas vanhemmuus” Facebook-sivu

8. Ystävyys, kiusaaminen

- Bennett, Elizabeth: Iso ja pieni, parhaat ystävät (2014)
- Chiew, Suzanne: Mäyrä ja hirmuinen myrsky (2015) toisista huolehtiminen, empatia
- Clarke, Jane: Pikku Ritari menee kouluun (2012) koulunkäynti haittaa ystävyyttä
- Corderoy, Tracey: Juuri sopiva kahdelle (2014) uuden ystävän tapaaminen
- De Beer, Hans: Jänis ja kontiainen: kekseliäät kaverukset (2014) yhteistyö
- Deutsch, Georgiana: Kettu löytää ystävän (2020)
- Hirst, Daisy: Ei käy päinsä, Antero! (2016) ”ei saa olla ilkeä”
- Hoffman, Mary: Meidän ja muiden ystävät (2018)
- Hytönen, Ville: Hipinääsi, apinahiisi (2013) kiusaamisesta ja ystävydestä
- Jalonen, Riitta: Aatos ja Sofian meri (2013)
- Jarman, Julia: Kaksi ujoa panda (2013) ujous ja ystävyystyminen
- Juusola, Mervi: Kuinka minusta tuli rohkea. Opi tunnetaitoja (2018) kiusaaminen, rohkeus, selviytyminen
- Kaarla, Riina ja Sami: Perhe ja ystävät (2020) Muumi ja Pikku Myy -sarjaa
- Kanto, Anneli: Veera Virtanen ja kiusaaja (2020) koulukiusaaminen
- Kelly, Mij: Kiltti päivä (2013) ystävyys, riimitelty
- Kempter: Herra Jänis ja rouva Karhu –kirjat (2009-)
- Kirkkopelto, Katri: Molli (4. painos 2016) erilaisetkin voivat olla ystäviä; Piki (2016) kiusaamisteema; sisarteos: Mun ja sun juttu. Lasten sosiaalisten taitojen vahvistaminen kiusaamisen ehkäisyssä (2016); Piki ja pöljä päivä (2020) kiusaaminen, riidat, huonotuulusuus
- Kontiokari, Marja: Nelli ja Osku: leijona yökylässä (2014) yökyläily, riitely, sopiminen
- Langreuter, Jutta: Kaverit kaikesta huolimatta (2015) vaikeudet kuuluvat ystävyuteen
- McDonald, Avril: Jukka Hukka ja kirjava takki. Ystävällisyys ja toisten huomioiminen (2018) lorumuotoinen
- Pirhonen, Nina: Kumpulaakson Pompom löytää ystävän (2007)
- Prasadam-Halls, Smriti: Ystävästä parhain (2020)
- Reittu, Ninka: Ystäväni Pulla Vehnänen (2021)
- Robberecht, Thierry: Paavo on reilu kaveri (2013) hyväsydäminen ja nahisteleva kohtaavat
- Schomburg, Andrea: Erilaiset ystävät (2016)
- Smallman, Steve: Minäkö kärttyinen! (2019) kiukuttelu, ystävyys, auttaminen
- Suutari, Mervi: Lotta Leppäkerttu on erilainen (2013) kiusaaminen
- Tapola, Katri: Maunon maja (2010) viisi kaverusta, yhdessä tekeminen; Unilintu ja Uljas Sankari (2010) ystävyys antaa rohkeutta
- Tiitinen, Esko-Pekka: Opri, mummo ja taikayö (2006) talvinen tarina
- Timms, Barry: Saanko anteeksi? (2020) riidat, anteeksipyyntö
- Willis, Jeanne: Pukkien pikku pila (2016) kiusaaminen, kännykän ja some-maailman käyttäytymissääntöjä

Aikuisille: <http://www.mll.fi/kasvattajille/kiusaamisen-ehkaiseminen/kiusaaminen-paivakodissa/>

9. Pienten harrastukset ja kiinnostuksen kohteet, askartelua ja tekemistä

- Aarnio, Eija: Lasten oma taidekirja (2015) 120 tunnettua teosta
- Bishop, Poppy: Karhun kirjasto (2017) yhdessäolo, lukeminen
- Boldt, Claudia: Tutki ja tee taidetta (2018)
- Casta, Stefan: Isän kanssa ongella (2006)
- Cotton, Fearn: Joogavauvat (2018) riimitelty
- Cousins, Lucy: Maisa käy kirjastossa (2005) (myös Maisan tietokirja –sarja)
- Dickins, Rosie: Kurkista ja koodaa! Kuinka tietokone toimii? (2016)
- Ek, Elin: Kyllä kasvaa! Sisällä, parvekkeella ja puutarhassa (2020) kasvinviljely
- Ekstedt, Katarina: Eetu pelaa jääkiekkoa (2015)
- Harjanne, Maikki: Minttu harrastaa (2006)
- Hiltunen, Elina: Matka ohjelmoinnin maailmaan (Dibitassut) (2015-2017) myös osat 2 ja 3
- Huovi, Hannele: Miinalan Veikon nyrkkeilykoulu (2008) isommille lapsille
- Hurme, Vuokko: Housuvaaran uimahalli. Tietoa vesihirmuille (2020)
- Itkonen, Jukka: Taikuri Into Kiemura ja muita kaupunkilaisia (2007) ammatit tutuiksi; Laulavat lenkkitosut – urheilullisia liikuntarunoja (2015)
- Kallio, Liisa: Pikku Papun laulut (2012) tuttuja Pikku Kakkosesta
- Karsikas, Ilja: Sinttu Silmusuu tahtoo oppia lukemaan (2010)
- Katajavuori, Riina: Pentti ja kitara (2013)
- Kirkkopelto, Katri: Muusan ja Maestron taideseikkailu (2008); Muusan ja Maestron teatteriseikkailu (2010)
- Kiuru, Paula: Satujoogaa. Joogaharjoituksia ja tarinoita lapsille (2010)
- Lemmetty, Leevi: Isän poika (2012) pieni tarina hiiripojasta, joka harrastaa balettia
- Liukas, Linda: Hello Ruby-sarja (2015-) atk, tietokoneet, ohjelmointi
- Luukkanen, Anne: Askartelukirja (2016) Reuhurinne-sarjaa
- Malmström, Maria: Onnelin ja Annelin nukkekotikirja (2016)
- Meskanen, Pihla: Iloista rakentelua. Spagettitorni & leijuva linna (2017)
- Niemelä, Reetta: Ystäväni Uljas, ja Tikkumäki-sarja (2015-2020) hevoset, koirat
- Nuotio, Eppu: Maami mustikka: satuja ja satutehtäviä (2015)
- Paajala, Heidi: Pienten kokkien keittokirja (5.p. 2020)
- Pajalunga, Lorena: Hyvän yön jooga (2019)
- Pelenius, Linda: Tutki, testaa, kokeile! 50 kiehtovaa tiedekoetta (2018)
- Pelliccioni, Sanna: Onni-poika tykkää pelata (2015)
- Puranen, Tuula: Miina ja Manu kirjastossa (2. uud. p. 2015)
- Rahikka, Kerttu: Elsa-sarja (2014-)
- Salakari, Juhana: Urheilukirja (2018) Reuhurinne-sarjaa
- Savisaari, Aira: Niilo rakentaa pöntön (2019) lintuharrastus
- Schneider, Liane: Laura uimakoulussa; Laura pyöräilee; Laura menee muskariin (2005-2007)
- Seege, Viviann: Lasten joogakirja lentävä matto. Satukirja & leikkisiä joogaharjoituksia (2015)

Sillanpää, Silja: Tenho ja Ryske (2016) suomalaiset perinnesoitimet aiheena, sis. myös runoja

Takacs, Anja: Hauskat helmieläimet (2018) askarteluhelmet

Tuovinen, Sanna: Satuhieronta: läsnä olevan kosketuksen ja sadun taikaa (2014)

Whybrow, Ian: Salla oppii luistelemaan (2007)

Whybrow, Ian: Harri ja Dinot pelaavat jalkapalloa (2010)

Wieslander, Jukka & Tomas: Mimmi Lehmä lukee (2011)

Aikuisille:

Hüther, Gerald: Jokainen lapsi on lahjakas (2015)

Mäkilä, Elli: Reuhurinne: Nettitaidot (2015)

10. Luonto, ympäristönsuojelu, vuodenvieritys ja avaruus

- Atkinson, Stuart: Tutki tähtiä Milka-kissan kanssa (2019)
- Bathie, Holly: Vuodenajat ja sää (2019)
- Corderoy, Tracey: Yksi sinne tai tänne! (2020) roskaaminen
- Cowan, Laura: Kuukirja (2020)
- Daynes, Katie: Kysy ja kurkista! Hyvä vai paha muovi? (2020) luukkukirja
- Erkintalo, Jenni: Ystävänä puu (2019)
- Erkintalo, Jenni: Ystävänä vesi (2020)
- Hemming, Alice: Lehtirosvo (2020) syksy, vuodenajat
- Hiekkalinna, Tero: Avaruuden arvoituksia (2020)
- Hoffman, Mary: Meidän ja muiden vihreä kirja (2015)
- Huovi, Hannele: Taikavuosi (2016) runoja vuoden jokaiselle kuukaudelle
- Kaarla, Riina: Vuodenajat (2020) Muumi ja Pikku Myy -sarjaa
- Karvonen, Inkeri: Pikku-Kulta ja Tähtikarhu: 12 vuodenaikoihin liittyvää satua (2011)
- Keränen, Anssi: Lossi-Lassi ja merten salaisuudet (2015) monin tavoin yhteiskunnallinen
- Knapman, Timothy: Ampaise avaruuteen. Lennä raketilla galaksien keskelle! (2020)
- Korolainen, Tuula: Ihan täysi tonttu (2015) kirjallinen joulukalenteri
- Koskinen, Juha-Pekka: Matilda pelastaa maailman (2018)
- Kuisma, Titta & Nevakivi, Laila: Lapsen oma metsäkirja (2020)
- Lee, Lon: Uskomaton avaruus (2019) luukkukirja
- Loughrey, Anita: Eläintarinoita. Vuodenajat (2021)
- Merz, Laura & Järvinen, Aino: Otusten joukossa (2019) eläinten käyttäytyminen, kuvatietokirja
- Mitton, Tony: Komea kuulento (2020)
- Mörö, Mari: Jutta ja Julius puutarhan parissa (2007)
- Nikkinen, Irja: Satoseikkailu. Olli Omenatoukan makoisat retket (2010) kuvatietokirja; Mennään metsään. Olli Omenatoukan luontoretket (2012)
- Perhoniemi, Tuukka: Popin ja pikkukarhun avaruusmatka (Ursa 2014)
- Rahikka, Kerttu: Elsa ja Lauri kierrättävät (2020)
- Rikama, Essi: Suomen luonto tutuksi lorutellen. 130 kuvitusta ja lorua maan, veden ja ilman asukkaista (2019)
- Sarja, Tiina: Kuka vei roskat? (2020) jätteiden lajittelu, kierrätys
- Savisaari, Aira: Niilo rakentaa pöntön (2019) lintuharrastus
- Somara, Shini: Minusta tulee tutkija (2021) ympäristönsuojelu, luonnonsuojelu
- Vaismaa, Marketta: Aikakirja (2019) ajanlasku, aikavyöhykkeet; Vesikirja (2016) eskareista ylöspäin
- Walsh, Melanie: 10 askelta maapallomme auttamiseksi (2008) ympäristökasvatus

Aikuisille:

www.lapsetluontoon.fi/tietoa

11. Eri kulttuurit ja matkustaminen, monikulttuurisuus, identiteetti

- Airola, Sari: Lentävät syntymäpäivät minareettimaassa (2012) Turkki
- Airola, Sari: Mia Tiu ja sata sanaa (2006) miljoonakaupunkimiljö, puhumattomuus; moderni
- Anholt, Catherine: Ystävät ympäri maailman (2014) lapsia eri maista
- Alaniva, Kirsi: Luutarhan tarinoita (2020) kuolemaan liittyvät myytit eri kulttuureissa
- Blomerus, Helena: Mitä sait säkkiisi, yökettu? (2009); Minne matka, yökettu? (2011) romanikulttuuri
- Blomerus, Satu: Kulje kanssamme. Suomen romanien historiaa lapsille (2018)
- Brooks, Felicity: Monen sortin perheet (2020)
- Butterfield, Moira: Meidän maailmamme. Lasten elämää eri maissa (2018)
- Franzon, Päivi: Muuttolintulapsi (2007) sopeutuminen uuteen kotimaahan
- Goyeryd, Ingvor: Sarika, tyttö Intiasta (2003)
- Halttunen, Eevamaria: Petra Buddhan poluilla (2007) buddhalaisuus; Petra löytää Petran (2007) islam
- Heikkilä, Petra: Pikku Nunuun löytöretki (2010)
- Kallio, Katja: Bibi muuttaa Suomeen (2005) kulttuurierot Afrikasta Suomeen
- Kaskinen, Anna-Mari: Luumunkukka ja lohikäärme (2007) tytöt adoptoidaan Kiinasta
- Katajavuori, Riina: Mennään jo naapuriin (2017) monikulttuurisuus
- Kirwa, Wilson: Amani-aasi ja kuuluisa krokotiili (2007) Kenia
- Koste, Henna: Siiri Siimahäntä & Afrikan serkku (2018)
- Korolainen, Tuula: Lasten oma vuosikirja (2014) myös muut kuin suomalainen kulttuuri
- Korolainen, Tuula: Sara ja kadonneet sateet (2020) vesipula, kotoamuutto
- Laajarinne, Jukka: Elina vieraalla maalla (2008) vanhempien työ vie Kumarkandiin
- Laurila, Natalia: Mamumuksut. Suomea leikki-ikäisille (2010) puhekieltä hyvässä ja pahassa
- Mikkanen, Raili: Kummisisko (2008) Linus-pojalla on kummisisko Chilessä
- Nuotio, Eppu: Tämä vai tuo: Viljan syntymäpäivät (2015) luontevasti monikulttuurisuutta
- Nuotio, Eppu & Aino Louhi: Tämä vai tuo: Matkakuumetta (2016)
- Oikarinen-Jabai, Helena: Moonan ja Soonan maanantai (2007) Gambia/Suomi, eskari-ikäiset
- Pelliccioni, Sanna: Onni-poika saa uuden ystävän (2012); Onni-poika ja ystävät (2020) monikulttuurisuus
- Toivola, Jani: Poika ja hame (2021) identiteetti, hyväksyminen
- Virtanen, Leena: Pikku Xing (2004), adoptioaihe, kirjan lopussa tietopaketti
- Walton, Jessica: Olen ystäväsi aina. Tarina rohkeudesta ja rakkaudesta (2016) sukupuoli-identiteetti
- Willis, Jeanne: Veera-vuohen vekara (2010) adoptiosta lapsen kielellä, suvaitsevaisuusteema

Aikuisille:

www.maailmankoulu.fi

→ *varhaiskasvatus*

12. Tunteet (jännittäminen, pelot, jne.) ja erityisyydet, apuja sanallistamiseen

Aittokoski, Metsämarja: Pelko pois, Pikkuli! (2020) pimeänpelko

Antony, Steve: Herra Panda leipoo (2015) kärsivällisyys

Appelgren, Tove: Vesta-Linnea kuunvalossa (2013); Vesta-Linnea mieli mustana (2008) lapsen melankolisuus

Bates, Ivan: Karhu ja rohkea jänis (2015) adhd-lapsen logiikka

Candau, Brittany: Tunteiden kirja (2016) Inside out –elokuvasta tutut hahmot

Corderoy, Tracey: Minä haluan äidin luo! (2013); Ei! (2013); Miksi? (2014); Nyt heti! (2016) uhmaikäisen tunteita

Dahle, Stefanie: Taikakolmikko. Rohkea rokan syö (2021) rohkeus, pelot, auttaminen

Docherty, Helen: Abrakaseepra (2015) runomuotoinen, kateus, anteeksi pyytäminen

Erkintalo, Jenni: Millainen minä? (2016) minimalistiset kasvokuvat, ensikirjaksi

Forssén Ehrlin, Carl-Johan: Rohkean Rikun hulinaviikko (2019) muutto, jännitys, uusi eskari

Frölander-Ulf, Lena: Minä, Muru ja metsä (2016) pimeänpelko

Güettler, Kalle: Ei! sanoi pieni hirviö (2010) viisaasti narsismista ja vallankäytöstä

Harainen, Pirkko: Kyllä se siitä, Emma (2020) pettymys, valehtelu

Heinimo, Nelli: Kaivurin raivari (2020) runot, tunteet

Hoffman, Mary: Meidän ja muiden kehot (2016) minäkuvan tukeminen, erityisyydet

Hoffman, Mary: Meidän ja muiden tunteet (2013) tunteiden tunnistaminen

Hytönen, Ville: Kuka pelkää naamarikoiraa? (2016) koirapelko

Jakobs, Günther: Kaakatikvaak. Uiminen on kivaa! (2020) pelko, uimataito

Jones, Richard: Tunteet (2016) yleisesti kaikista tunteista

Jones, Stella: Karhun ärripurripäivä (2016) ihan pienille kiukuttelusta

Juusola, Mervi: Kuinka minusta tuli rohkea. Opi tunnetaitoja. (2018) ystävyys, puolensa pitäminen

Jäntti, Riikka: Pikku hiiri, tuuliviiri (2015) uhmaikä

Kaarla, Riina: Tunteet (2019) Muumi ja Pikku Myy -sarjaa

Kanto, Anneli: Jakke ja Simo (2009) kilpaileminen, pettymykset

Kirkkopelto, Katri: Mollin (2013) ystävyden kaipuu ja tunteet

Korolainen, Tuula: Kissa Killin kiukkupussi (2007) uhma

Kostet, Jenna: Ilon Milli ja pelon Mölli (2019) pelko, vaaratilanteet, mielikuvitus

Kuronen, Kirsti: Kerro minulle kaunis sana (2019) käyttäytyminen, kauniit ja rumat sanat

Kuusela, Anne-Maria: Ympyräiset -sarja (2017) tunnetaitoja eri tilanteisiin

Küntzler-Behncke, Rosemarie: Vauhdikas Rasmus (2008) ADHD, lopussa tietoisuus vanhemmille

Lestelä, Johanna: Tuikku ja pimeän mörkö (2020) pimeän pelko

Liikala, Elise: Melkoinen myräkkä (2019) pelko, turvattomuus, myrskyt

Lindenbaum, Pija: Henna hiipii piiloon (2012) syllisyysdentunne, katumus

McDonald, Avril: Jukka Hukka ja hirveä harmi. Itseluottamuksen vahvistaminen (2018); Jukka Hukka ja kirjava takki. Ystävällisyys ja toisten huomioiminen (2018); Jukka Hukka ja varjohirviö. Pelon ja jännityksen kesyttäminen (2018)

Milbourne, Anna: En (hirveästi) pelkää pimeää (2019)
Nilsson, Ulf: Ypöyksin näyttämöllä (2012) esiintymisjännitys
Nuotio, Eppu: Minä tykkään nyt. Ilosta, ujostelusta ja muista tunteista (2019); Näin pienissä kengissä (2003)
lohturunoja lapsen arkeen (huolet, pelot)
Patricelli, Leslie: Kiukuttaa (2020)
Perkiö, Pia: Tule mukaan, sanoi Leijona (2019) arki, tunnetaidot
Pirhonen, Nina: Leo Leijona voittaa pelon (2021) pelko, jännittäminen
Pörsti, Miikka: Gorilla (2020) erityislapsen, herkkyys, tunteet
Pöyhönen, Julia: Fanni-tunnetaitosarja (2019-)
Robbins, Rose: Puhuminen ei ole minun juttuni! (2020) puhumattomuus, autismi
Smallman, Steve: Mörkki (2014) muuttuvat mielialat, mököttäminen
Stern, Uta Charlotte: Äiti kuuluu minulle! (2009) mustasukkaisuus
Teckentrup, Britta: Rähmäräpylä (2015) erilaisen oppijan kasvutarina ihan pienille
Wilson, Jeanne: Paikoilla, valmiina, hyppää! (2015) rohkeus, sisu, oppiminen

Aikuisille:

Aron, Elaine: Erityisherkkä lapsi (2015)
Haapsalo, Tiina: Molli hyvällä mielellä vai pahalla päällä – tunteet taidoiksi (2013)
Huikko, Eeva: Miltä Sipukaisesta tuntuu? (2006) tunteiden tunnistaminen ja säätely
Juusola, Mervi: Ystävyyden pelisäännöt (2014) lasten sosiaaliset taidot satumuodossa
Nopola, Sinikka & Tiina: Rauhallinen Erkki (2001-) vanhemmuusteema, perfektionismi, ainokaiset

13. Eläimet

Belejová, Katarina: Valitse lemmikki ... ja opi pitämään siitä huolta (2017)

Child, Lauren: Me ihan totta osataan hoitaa koiraa (2010) Samu ja Salla -sarjaa

Cousins, Lucy: Maisa ja kissanpentu (2021)

Flygare, Ingrid: Putti-sarja (2016-8) poni

Harjanne, Maikki: Minttu saa oman koiran (2007)

Kunnas, Kirsi: Tiitiäisen kissa- ja koiraystävät (2014) nonsense-runoutta, kokoelma

Lappalainen, Elina: Nakki lautasella (2015) tuotantoeläimistä järkevästi, eettisyysteema

Niemelä, Reetta: Tikkumäki-sarja (2011-) hevoset ja koirat

Ovaskainen, Minna: Lemmikit. Suuri lemmikki- ja kotieläinkirja (2017)

Palanterä, Jaana: Koti- ja lemmikkieläimet (2017)

Piers, Helen: Oma lemmikkini. Koira (2019)

Snowden-Fine, Lily: Miksi koirat nuuskivat pyllyjä? Kiinnostavia tietoja koirista (2020)

Stenberg, Birgitta: Perttu ja salaperäinen kissa (2007) allergia-asia

Suvilehto, Pirjo: Anni ja loistokoirat (2012) koirakuumeen nostattaja, eri rodut

14. Sukupuoliroolit

Hulkko, Johanna: Hurja Maija (2019) päiväkodissa vietetään roolipäivää

Kanto, Anneli: Paavo Virtanen ja tyttöjen tavarat (2011)

Katajavuori, Riina: Sumusaaren merirosvo (2015)

Korolainen, Tuula: Minä olen perhonen (2010) päiväkodin elämää ja roolin valintaa

Lemmetty, Jukka: Isän poika (2010)

Lindenbaum, Pija: Kenta ja barbiet (2008) tyttöjen ja poikien leikit -ristiriita

Nopola, Tiina: Siiri-sarja (2002–2013)

Toivola, Jani: Poika ja hame (2021) identiteetti

Walton, Jessica: Olen ystäväsi aina (2016) Erkki-nalle haluaakin olla nimeltään Elli

Willis, Jeanne: Kroko mekossa (2019)

Veittikoski, Niina: Hertta pelaa jääkiekkoa (2012)

Aikuisille:

<http://www.tasa-arvoinevarhaiskasvatus.fi/kieli-ja-vuorovaikutus/>

→ *vinkkejä ja kirjallisuutta*

15. Liikennekasvatus ja kulkuvälineet

- Björkman, Staffan: Pikku kippari (2007) veneet, vesiliikenne
Garhamn, Anna-Karin: Ruu lentomatalla (2018); Ruu osaa pyöräillä (2019)
Eskola, Tiina: Reuhurinne. Liikennekirja (2014) 3-7-vuotiaille
Jakobs, Günther: Ring ring. Rohkeasti pyörän selkään! (2020)
Jansson, Tove: Muumit merellä. Äyskärillinen veneilyn alkeita (2013)
Johanson, Carl: Lentävä sanakirja (2019)
Keränen, Jukka: Pikku-Pekka autotehtaassa (2019)
Koivisto, Jari: Miina ja Manu koulutiellä (2018) liikennekasvatus, älysatukirja
Koskimies, Pirkko: Pupu Tupuna, kaupungin ihmeitä (2016)
Kunnas, Mauri: Hurjan hauska autokirja (2011 uud.p.); Hupsu vauhtikirja (2016)
Lennokas: Satuja, jotka saivat siivet (2015) Finnair-yhteistyö
Martin, Ruth: Liikkeellä (2015) kulkuneuvot, luukkukirja
Miler, Zdenek: Myyrän auto (ks. Myyrän seikkailut –kokoelma, 2012)
Mitton, Tony: Komeat kuorma-autot (2019); Mainiot moottoripyörät (2019); Parhaat paloautot (2019);
Jännittävät junat (2020); Komea kuulento (2020); Loistava lentomatkalla (2020); Partioivat poliisiautot (2020)
Nikunen, Antti: Autokirja. Tässä kirjassa tutkitaan, kuinka henkilöauto toimii ja mistä osista se koostuu (2019)
Nopola, Sinikka: Risto Räppääjä liikenteessä (2018)
Nyberg, Anders: Autot. Ensimmäinen tietokirjani (2020)
Quigley, Ray: Antti autotehtaassa (2007, 9.p.) Tammen kultainen kirja
Savisaari, Aira: Niilo korjaa pyörää (2018)
Scarry, Richard: Iloinen autokirja (2007, 16.p.)
Ström, Kellie: Siiri, peloton postilentäjä (2007) Siiri-kissan seikkailu
Waitinen, Matti: Palovaarin turvatärpit (2020)

Aikuisille:

<http://www.liikenneturva.fi/fi/opettajille/varhaiskasvatus>

➔ liikenneaiheisia satuja ja lauluja

Vinkkejä

- Juttele, loruite, laulele lapselle runsaasti pienestä pitäen
- Hanki lapselle turvallisia, kartonkisia ensikirjoja, lue yhdessä, keskustele luetusta lapsen kanssa
- Pidä päivittäinen lukuhetki
- Käykää säännöllisesti kirjastossa ja anna lapsen valita myös itse kirjoja
- Lue vanhojen kansansatujen ohella moderneja satuja
- Päiväkotiin oman kirjan päivä
- Pyydä lasta kertomaan omin sanoin tarinoita ja kuuntele (kirjoita muistiin)
- Näytä lapselle esimerkkiä ja lue myös itse
- Hanki lapselle oma kirjahylly tai muu tila kirjoille
- Muista lapsen oma kirjastokortti ja kirjastojen satutuokiot
- Lue ääneen
- Etsi yhdessä kirjaston henkilökunnan avulla lapselle mieluisia kirjoja
- Osallistu kirjavinkkaustilaisuuksiin, toivo vinkkauksia vanhempainiltoihin ja vastaaviin tilaisuuksiin

Päivitetty 13.7.2021/ Anne Kosonen